

duben 2025

ŠOTEK

školní časopis Základní školy a mateřské školy Proseč

Velikonoce Den Země
Velikonoční ostrov Opusy na
Zlatý Spánek zvířat kusy
list Láská nade vše

Co se děje ve školní družině a v mateřské školce

Velikonoce

text: Jan Daněk
Eliška Nováková
Amálie Ševčíková

Velikonoce jsou pro křesťany nejdůležitějšími svátky v roce. Jsou oslavou Kristova zmrtvýchvstání, a proto jsou ztělesněním světla a naděje. Příprava na Velikonoce začíná už šest týdnů před jejich začátkem, a to Popelční středou. Ta je zároveň začátkem křesťanského postního období, které následuje po skončení masopustních oslav. Letos připadal Velký pátek na 18. dubna, Boží Hod velikonoční jsme slavili 20. dubna a Velikonoční pondělí 21. dubna 2025. Křesťané intenzivně prožívají celý týden, který nazývají svatým.

Velikonoční tradice, o kterých málokdo ví

Mytí nohou na Zelený čtvrtek v kostele

Mytí nohou (latinsky pedilavium nebo také mandatum) je křesťanský obřad připomínající událost, k níž podle Nového zákona došlo při Poslední večeři Páně. Provádí je biskup nebo kněz jako součást mše na Zelený čtvrtek. V českých zemích byla tato tradice zavedena za vlády Ferdinanda I. Habsburského roku 1528.

Odlétání zvonů na Zelený čtvrtek

Na Zelený čtvrtek, při mši na památku Poslední večeře, ze sebe kostelní zvonů a varhany vydají co nejhlasitější zvuk, a pak náhle utichnou a až do Bílé soboty se v kostelech nehraje ani nezvoní. Lidem to připomíná, že se děje něco závažného, blíží se okamžik, kdy byl Kristus zrazen a ukřižován. Namísto zvonů se v kostele používají řehačky. Někdy se také říká, že zvonů odletěly do Říma.

Ohně před kostelem

Na Bílou sobotu večer po západu slunce opouští křesťany smutek a přichází naděje, blíží se totiž Ježíšovo zmrtvýchvstání. Lidé se scházejí před kostelem, kde zapalují oheň, který farář posvětil. Věřící si jeden od druhého připalují svíčky a zpívají. Jako první si zapálí svoji svíčku od paškálu kněz a od něj si pak světlo předávají věřící. Potemnělý kostel se pak najednou rozsvítí a v určený okamžik začnou opět hrát varhany, rozsvítí se světla a rozezní se zvonů. Tento působivý rituál symbolizuje Ježíšovo vítězství nad smrtí a pro křesťany je znakem šíření světla a naděje.

Pět zrněk kadidla

Na paškálu je vyznačen kříž, který upomíná na ukřižování Krista. Na začátek bohoslužby se do něj venku před kostelem u ohně zasazují kadidlová zrna – pět zrněk symbolizuje hřeby na ruku, na nohu a v srdci.

Velikonoční ostrov

text: Ondřej Pešek

Velikonoce na Velikonočním ostrově

Velikonoční ostrov, španělsky Isla de Pascua, jazykem zdejších obyvatel Rapa Nui (v češtině Velká Země). Za názvem Velikonoční ostrov stojí nizozemský mořeplavec Jacob Roggeveen, který objevil ostrov na Velikonoční neděli roku 1722. Dnes je Velikonoční ostrov z velké části katolický, a tak se zde slaví Velikonoce podobně jako na chilské pevnině – mše, procesí, zpěv, modlitby a příprava tradičních jídel. Slavnostní bohoslužba na Velikonoční neděli je pro mnohé obyvatele ostrova jedním z duchovních vrcholů roku.

Na rozdíl od komerčně pojatých oslav v jiných částech světa zdejší velikonoční atmosféra zůstává klidná, duchovní a silně propojená s přírodou. Tradiční rituály ostrovanů se tu často prolínají s křesťanskými motivy, což vytváří jedinečnou kulturní kombinaci. Místní umělci vytvářejí výzdobu z přírodních materiálů, používají motivy moai a jiných tradičních symbolů, a zpívají písně ve svém vlastním jazyce, rapanui.

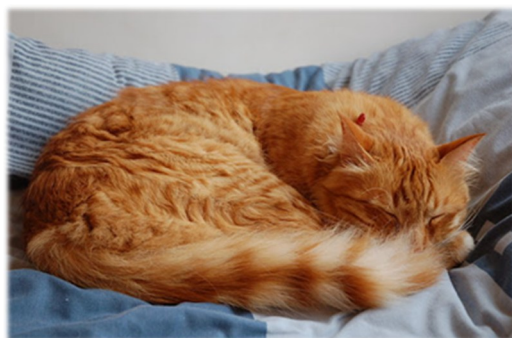
Spánek zvířat

text: Karolína
Marešová

Jak dlouho zvířata spí?

Kočka spí 12-16 hodin. Pejsek spí 12-14 hodin. Morčátko spí 4-9 hodin. Koně spí 2-9 hodin. Želvička může spát až 18 hodin, ale při normálním letním režimu spí obvykle od 17 hodin odpoledne do 7 hodin ráno. Žirafa spí 4-6 hodin. Medvěd spí v zimním spánku 75-120 dní. Králíci spí 4-8 hodin. Velryby spí 2 hodiny. Ovce spí 9-11 hodin, ale přes den jsou na pastvě a tam si dávají krátké odpočinky. Včela nikdy nespí. Prase spí 8 hodin. Koala spí 18 hodin. Lev spí 16 hodin, ale i s odpočinkem, když neloví. Slon spí 2 hodiny. Podle výzkumů ryba spí, pokud se nehýbe více jak 10 sekund. Delfín spí 2 hodiny. Netopýr spí 20 hodin. Panda spí polovinu dne.

Den Země

text: Simona
Marková

Dne 16.4. si žáci předmětu Základy ekologie z 9. tříd připravili pro 1. - 3. třídu zajímavou Ekologickou stezku plnou úkolů a her. Ostatní žáci 9. tříd se věnovali péči o areál a zvířátka naší školy, která chováme. V areálu vysadili jahody, vypleli záhony, zametli a uklidili poslední zbytky nepořádku po zimě. Zvířátkům důkladně vyčistili terária a doplnili krmivo. Někteří zvířátka se i koupala (oblovka, želva).

Na závěr se devátáci vrhli na čištění školního hřiště, aby dál mohlo sloužit ke svým účelům.

Zbytek školy se vydal do terénu, kde se zapojili do úklidu v rámci projektu Uklidme Česko. Lokality si předem rozebrali, tak aby došlo k co nejefektivnějšímu provedení úklidu. Žáci 8. tříd se před vlastním úklidem ještě postavili do Čističky odpadních vod v Proseči, kde je provedl zaměstnanec Městských služeb p. Josef Soukal.

Láska nade vše

text: Jana Šedá

Po Zemi se traduje, že existuje nebe a peklo. A my jsme potomky padlých andělů a démonů, kteří se do sebe zamilovali, ale jak začal náš příběh?

Ve vzduchu je cítit válka, ale i přesto jsme se znovu sešli na hranicích mezi nebem a peklem. Čertice Luna, krásná, jemná jako anděl, ale srdce dobrodruha, vlasy bílé né-li až stříbrné jí sahají do půlky zad a oči jako uhel. Anděl Erik tak pohledný, že ho každá chce, ale on má srdce už zabrané pro jinou. Má černé vlasy a oči jako dvě studánky.

Shledali jsme se na hranicích, zastavili jsme se tak blízko, jak jen to šlo, odděluje nás jen propast. Ještě nikdo se ji neodvážil překročit, ale docela mě zajímá, co by se mohlo stát. Navzájem na sebe hledíme a snažíme se najít správná slova. Nevím, jak dlouho tady tak stojíme, nemůžu se soustředit na nic jiného než na jeho oči krásně modré a nepatrně zelené. Erik najednou promluví a to mě vytrhne z přemýšlení: „Jak jsi se dnes měla?“ „Špatně, byla to hrůza,“ hned na to odpovím a v hlavě si dořeknu: „ale díky tobě je život hned lepší.“ „Přála bych si tam být s tebou.“ „Ukázal bych ti tam všech...“ „Ale to nejde,“ skočím mu do řeči, protože vím, že kdyby to dořekl, tak bych nedokázala odmítnout a měli bychom průšvih. Pousměju se nad svými myšlenkami. Ještě nějakou dobu mluvíme, nevímáme čas, který letí jako o závod.

Když se kouknu na nebe, na kterém se začínají objevovat první hvězdy, je pravý čas na večeri a poté už nebude čas na to, abychom se dnes znovu sešli. Zaplaví mě vlna zármutku. Nejradši bych byla tady s ním. „Myslím, že bychom měli už jít. Ať se můžeme zase sejít.“ „Jo... tak, zase zítra tady?“ „Čteš mi myšlenky,“ usměju se a už teď myslím na naše další setkání. Rozloučili jsme se. Nevědíc, že zítra se nebudeme moct už sejít.

Dorazila jsem domů. Nikde nikdo jako vždy, rodiče musí pracovat pro samotného Ďábla, aby nás uživil. Zatím nevědí, že se scházím s Erikem, a ani jim to nehodlám říct. Ale díky tomu, že pracují pro Ďábla, tak dostáváme informace mezi prvními. Zalezla jsem si do pokoje a šla spát. Když se nad tím zamyslím, proč musí být démoni nesmrtelní? Někdy bych si přála, aby

nebyli. Bohužel to neznamená, že necítí bolest. Bolest je udržuje v lajně, připomíná jim, že jsou pořád naživu. A od toho, co nám pořád říkají ve škole, tak to samé platí i u andělů. A zítra zase škola, většinou je to zajímavé, ale velmi často říkají to, co už dávno vím z knížek. Takže tam chodím jenom hlavně kvůli kamarádům.

Je další den, zase. Musím se připravit do školy. Vyjdu z našeho domu a je přede mnou cesta vedoucí do školy. Nevnímám ji, jen se koukám po okolí. Na jedné straně stromy, keře, tráva a lesní zvěř. A na druhé, která mě už od dětství lákala a zajímala více, geizíry stříkající lávu. Různá monstra, kterých se všichni bojí. Vůbec nevím proč, jsou laskavá, hodná a hlavně hrozně roztomilá. Jsou rádi, když se s nimi někdo mazlí. Uznávám, některá jsou trochu, no možná spíš hodně nebezpečná. Když si jich nevšímáte, oni si nevšímají vás.

Když jsem dorazila do školy, sedla jsem si do lavice, hrozně mě bolí záda. Nevím, proč musíme mít tolik učebnic. Povzdechnu si. Hned jak si mě všimla kamarádka, začala se mě vyptávat: „Jaké bylo setkání s panem E.?“ Hned jsem věděla, o koho jde. Samozřejmě o Erika. Cítím se hrozně, že neví, kdo to doopravdy je. A že je to anděl. Docela by mě zajímala její reakce. Ale riskovat to radši nebudu.

„Dobrý,“ řekla jsem ledovým tónem, ale jen při pomýšlení na něj se usměju. Doufám, že se už nebude vyptávat. „Nemysli si, že se jen tak přestanu vyptávat. Scházíš se s ním hrozně dlouho a neřekla jsi mi ani jméno,“ řekla Ela a zněla fakt rozhořčeně. No, nemohla jsem, si myslet, že mě jen tak nechá.

Zazvonil zvonek. „Konečně!“ pomyslela jsem si. Pro tentokrát jsem se vyhnula Elinina výslechu. Oddechla jsem si úlevou. Než stačím usednout na židli, slyšíme rozhlás: „Dnes budou hodiny zrušeny kvůli přípravě na válku s nebem!“ Najednou jako by všechno ztichlo, neslyším nikoho. V hlavě mám prázdno. Všechny hlasy slyším, pouze jako by byli v dálce. Ještě při cestě domů mi ta slova zní v hlavě. Jediné na co dokážu myslet, je na Erika. Jak se s tím vypořádají? Budu se s ním moct ještě scházet? Mozek mi jede na plné obrátky a mám ho celý zahlcený otázkami.

Když se nad tím zamyslím, tak si nemyslím, že to bude možné. Nemůžu se rozhodnout, zda mám fandit nebi nebo peklu. Asi mi zbývá pouze doufat, že nikdo nepřijde k újmě.

Za 2 měsíce. Pořád se válčí. Nemůžeme chodit ven, protože to je až moc "nebezpečné". Ale má to i své plusy, nemusíme chodit do školy. Už dlouho jsem neviděla, ani neslyšela své kamarády. Koukám z okna. Náhle zahlídnou známou tvář. Cítím, jak mi povyskočí srdce. „To je přece Erik..." zašeptám do ticha, oči se mi rozzáří, mám chuť se za ním rozběhnout, ale strach mě drží zpátky. Co by si ostatní pomysleli? Jak bych jim to poté vysvětlila. Než ale stihnu vymyslet něco, ztratím ho z dohledu. Celé peklo je v hrozném stavu, jsem docela naštvaná na anděly, ale vím, že za to nemůžou. Přece jenom peklo začalo tuhle bezvýznamnou válku, kterou si ani nemyslím, že vyhraje.

Najednou mě někdo popadne za ramena, a tím mě vytrhne z myšlenek. Než stačím něco vykřiknout, tak mě dá ruku před pusou, aby můj křik nebyl slyšet. Neznámá osoba najednou křikne: „Je tu další!" Tak tohle je snad můj konec, pomyslím si. Ucítím ránu do hlavy. Ztratím vědomí.

Když se probudím, tak nic nevidím. Všude je tma. Jediné co vidím, jsou siluety dalších postav. Pomalu se začnu rozpomínat. Začne mi třesit hlava. Cítím studenou zem pode mnou. Uslyším šeptat známý hlas: „Pojď za mnou." Nezbývá mi nic jiného, než ho následovat. Nechci tady být ani o sekundu déle, než musím, pomyslím si. „Konečně ti to tu můžu ukázat," zašeptá, vezme mě za ruku a táhne mě za sebou. „Nepoznají, že sem nepatřím?" zeptám se hlasem plným obav. „Neboj se, když se budeš držet u mě, tak to nikdo nepostřehne," prohlásí klidným hlasem a usměje se. „Dobře," říkám o něco klidnějším hlasem. „Co by se se mnou jinak stalo?" „To tě nemusí zajímat, protože se to nestane," prohlašuje tvrdohlavě. Zaváhám, zda je to dobrý nápad, ale následuju Erika.

Vypadá to tady jinak. Nejsou tu monstra ani lávové gejzíry. Je tu jen harmonie, rozlehlé louky a pláne plné všemožných květin. Krásné domky a v dálce se tyčí elegantní zámek. Na nebi plují obláčky, mezi oblaky létají koně s křídly. „Co je to?" ukazují směrem na létající koně. „To jsou Pegasové." „Pegasové?" Lehce kývne. Všechno tu vypadá, jako by válka vůbec nebyla. „Všechno je to tu překrásné, ale..." „Ale co?" řekl

zmateně. „Ale necítím se tady moc bezpečně." Erik se na chvíli zamyslí. „Jaká je tvá nejoblíbenější barva?" zeptá se s úsměvem na tváři. „Červená... proč?" řeknu zmateně, ale než se nadám, tak už Erika nevidím. Postávám, nevím, co si mám o jeho chování myslet. Fakt mě tady takhle nechal? Jak se tak zamýšlím. Vyrusí me hluboký hlas. „Pro tebe." Erik stojí za mnou s červenými růžemi. „Jsou nádherné, děkuju," vezmu si je a přičichnu si k nim.

Po chvíli mě vzal Erik za ruku a někam mě táhnul. „Kam jdeme?" zeptám se. Erik se zastaví a otočí se na mě. „Věříš mi?" zeptal se a já odpověděla. „Ano, věřím ti." „Tak zavři oči a neotvírej je, dokud neřeknu," usmál se na mě a já je zavřela. Cítila jsem, jak mě vzal za ruku a někam mě vedl. „Teď se nelekni." Než jsem stačila odpovědět, vzal mě do náruče. Chytla jsem ho kolem krku a držela se ho jako klíště. Cítila jsem, že po něčem stoupáme. Najednou jsem ucítila zem pod nohama, když mě Erik položil na zem. „Otevři oči." Otevřela jsem je. Byli jsme na 'rozhledně', byl odtud vidět západ slunce. „Wow," bylo jediné, co jsem se zmohla říct. „Co tu děláte?" řekl hrubý hlas za námi. Erik se přede mě postavil, aby mě ochránil. Věděla jsem, že je průšvih. „My, no... díváme se na západ slunce," odpověděl Erik. „A ta dívka za tebou?" Erik sklopil hlavu a udělal krok stranou. Koukla jsem se na muže přede mnou. Vysoký, hnědovlasý, vypadá jako docela starší muž s tmavýma očima. Je vidět, že je rozzlobený. Zmateně kouknu na Erika.

Po chvíli mlčení: „A co ta dívka za tebou?" zopakuje netrpělivě otázku, tentokrát rozhořčeným hlasem. „Ta, je tu se mnou," řekne Erik pevným hlasem. „Tak s tebou jo? Nemysli si, že jsem slepý. Víš, že je proti pravidlům nebe sem vzít démona, že ano?" „Já vím, ale..." „Žádné ale! Odved' ji zpátky nebo tě budu muset donutit." Po těch slovech se na mě Erik smutně podíval a sklonil hlavu.

Po chvíli ticha se Erik odhodlaně kouknul na anděla. „Ne, nevrátím ji do pekla. Já Lunu miluju! A nechci ji ztratit. Je to láska mého života!" řekl Erik s hlasem plným emocí. Hned co to Erik dořekl, se na mě koukl. Z jeho očí je vidět, že to, co řekl, je pravda. Oči plné něhy a odhodlání mě chránit, obětovat pro mě cokoliv, kdykoliv a kdekoliv. ...

...pokračování příště!

Zlatý list

text: Lucie Zvolánková

Zlatý list (dříve Zelená stezka – Zlatý list) je tradiční, přírodovědná soutěž, pořádaná Českým svazem ochránců přírody. Ve čtvrtek 15. dubna 2025 proběhlo v Záchrané stanici Pasíčka její krajské kolo. Soutěžní týmy tvořili žáci - starší družstvo z osmé a deváté třídy a mladší družstvo páté a šesté třídy. Během soutěže týmy procházejí terénní stezkou, na níž se setkávají s odborníky na živou i neživou složku přírody: např. hmyz, ptáky, ryby, houby, rostliny, stromy, ekologii nebo třeba geologii či meteorologii.

Opusy na kusy

text: žáci 9. ročníku

Projekt Opusy na kusy vznikl jako vzdělávací experiment České filharmonie spolu s učiteli a jejich žáky. Přišel s myšlenkou přinést „velká díla“, která zaznívají v Rudolfinu, do školních tříd tak, aby z nich žáci měli velký a neopakovatelný zážitek. Aby se skutečně učili rozumět řeči hudby a aby třeba za pár let chodili na koncerty vážné hudby.

V pátek 25. dubna se tento projekt uskutečnil také v naší škole. Přijely k nám dvě sympatické paní lektorky, které zavítaly nejdříve do 8., pak do 9. ročníku. Tématem pro 8. ročník byla Skočná v díle Bedřicha Smetany, 9. ročník se seznámil se Sinfonií od Leoše Janáčka. Devátáci si tak vyzkoušeli, jak probíhal běžný

všední den v Brně ve 20. letech 20. století, tak jak ho zažíval právě Leoš Janáček a který ho inspiroval právě ke složení Sinfonietty. Vylonsovali jsme si role postav, které se v té době v brněnských ulicích vyskytovaly – trhovci, kameloti, čistič bot, dámy na kafičku, policajti atd. Ve skupinkách jsme potom vymýšleli pohyby v rytmu skladby, které by danou postavu vhodně dovtvořily. Nakonec jsme si celou scénku zahráli s doprovodem Janáčkovy hudby. Sinfonietta nám ještě dlouho potom zněla v uších. Můžeme říci, že přiblížení vážné hudby takovouto zábavnou formou se nám moc líbilo a obohatilo nás o nové zážitky.

Co se děje v družině

Co se děje v mateřské školce

text: MŠ

Probouzení broučků

V úterý 25. března jsme se společně sešli ve školce, abychom probudili naše milé broučky z dlouhého zimního spánku. Nejprve jsme se v jednotlivých třídách přivítali a pak už jsme se pustili do “broučkových” aktivit. Malovali jsme broučky na kamínky, plnili nejružnější broučkové úkoly a nakonec jsme se přesunuli na školní zahradu, kde jsme, za doprovodu písničky Haló spáči, broučky probudili a usídlili je do hmyzoviště. Mimoto zazněla i básnič-

ka O broučkovi, který spínekal v trávě a písnička Probudil se malý brouček na stráni. I když nás trochu “honilo” nepříznivé počasí, bylo možné si na zahradě projít broučkovu plotovku, plnit další úkoly nebo si prohlédnout broučky, které doma vyráběly děti společně se svými rodiči. Moc děkujeme všem, kteří se zapojili do naší výzvy a vyrobili opravdu krásné a nápadité broučky, i těm, kdo si s námi přišli užít toto krásné odpoledne.

Srdečně Vás zveme na vystoupení našich žáků a těšíme se na setkání!

Návrat k tradicím

Sokolovna Proseč
14.5.2025
v 16 hodin

s folklorním souborem

Prosečský dřeváček

Můžete se těšit na pásmo lidových písní a tanců
inspirovaných každodenním životem našich předků
v podání malých i velkých
tanečnicků souboru.

200 let

od poslední písemné
zmínky o prosečském kroji

Vstupné dobrovolné.

Základní škola a mateřská škola Proseč
a Spolek rodičů při ZŠ a MŠ Proseč Vás srdečně zvou

Základní škola Proseč

SPOLEK RODIČŮ

29. května 2025
v 16 hodin

do Sokolovny v Proseči
na

ZÁVĚREČNÉ VYSTOUPENÍ ŠKOLNÍCH PĚVECKÝCH SBORŮ

Zpěvem a hudbou Vás potěší Žluťasci, Prosečánek a Červánek.

Tisk tohoto čísla ŠOTKA finančně zajistila stavební společnost PP-GROUP stavební s.r.o.
Za tuto podporu společnosti PP-GROUP stavební s.r.o. velmi děkujeme!